

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО – НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ АГРОТЕХНОЛОГІЙ, СЕЛЕКЦІЇ ТА
ЕКОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. ректора

Валентина АРАНЧІЙ

2022 р.

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

освітньо-професійна програма Насінництво і насіннєзнавство
спеціальність 201 Агроніомія
галузь знань 20 Аграрні науки і продовольство
СВО Магістр

ПОЛТАВА 2022

Розробники:

Тищенко Володимир – професор кафедри селекції, насінництва і генетики, д. с. - г. н., професор

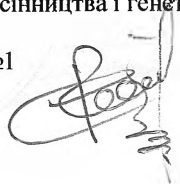
Маренич Микола – професор кафедри селекції, насінництва і генетики, д. с. - г. н., професор

Шакалій Світлана – доцент кафедри рослинництва, к. с. - г. н.,

Наскрізна програма практики розглянута та схвалена
на засіданні кафедри селекції, насінництва і генетики

Протокол від 1 вересня 2022 р. №1

Завідувач кафедри

Володимир ТИЩЕНКО

Наскрізна програма практики схвалена

Радою з якості вищої освіти спеціальності 201 Агрономія

Протокол від 2 вересня 2022 р. №1

Голова Ради з якості вищої освіти
спеціальності 201 Агрономія

Ольга БАРАБОЛЯ

ВСТУП

Наскрізна програма практики розробляється згідно освітньо-професійної програми Насінництво і насіннезнавство та навчального плану підготовки студентів ступеня вищої освіти магістр спеціальності 201 Агрономія.

Метою практики є набуття студентами вмінь і практичних навичок методики виконання польових вимірювань, поглиблення теоретичних знань, практичних навичок, ознайомлення безпосередньо в установі, організації, на підприємстві, з виробничим процесом і технологічним циклом виробництва, відпрацювання вмінь і навичок з професії та спеціальності.

Завдання практики:

– поглиблення, систематизація і закріплення теоретичних знань, одержаних студентами в процесі навчання; ознайомлення та набуття навичок роботи з приладами, обладнанням і програмними продуктами в професійній діяльності; виховання відповідальності за результати своєї діяльності тощо;

– закріплення теоретичних знань та формування навичок прийняття самостійних рішень на певних ділянках роботи (чи з конкретних питань) у виробничих умовах; освоєння сучасних технологій і виробничих процесів та збір фактичного матеріалу для виконання індивідуальних завдань.

Проходження практики сприяє формуванню:компетентностей:

загальних:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК2. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК3. Здатність виявити, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК4. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК5. Здатність розробляти проєкти та управляти ними.

ЗК6. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

спеціальних:

СК1. Здатність керувати колективом, забезпечувати розвиток персоналу, толерантно сприймати соціальні, етичні та культурні відмінності.

СК2. Здатність аналізувати та оцінювати сучасні проблеми, перспективи розвитку та науково-технічну політику в сфері агрономії.

СК3. Здатність створювати нові технології та застосовувати сучасні технології агрономії, враховуючи їх особливості та користуючись передовим досвідом їх впровадження, розробляти наукові основи технологій вирощування сільськогосподарських культур.

СК4. Здатність оцінювати придатність земель для вирощування сільськогосподарських культур з урахуванням вимог щодо забезпечення кількості та якості продукції.

СК5. Здатність розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах на основі спеціалізованих концептуальних знань, що включають сучасні наукові здобутки у сфері агрономії.

СК6. Здатність презентувати результати професійної та наукової діяльності фахівцям і нефахівцям.

СК7. Здатність самостійно організувати та проводити наукові дослідження з використанням загальноприйнятих методів і стандартів ґрунтових і рослинних зразків.

СК8. Здатність до розробки та викладання у закладах вищої та фахової передвищої освіти.

СК9. Розробляти системи заходів охорони навколишнього середовища та праці під час роботи з насіннєвим матеріалом.

СК10. Володіти методами розробки, вдосконалення, складання найбільш ефективних екологічно орієнтованих та економічно доцільних заходів у насінництві.

СК11. Здатність використовувати знання та системний аналіз і узагальнення з метою забезпечення високої продуктивності суб'єктів насінницької діяльності при розробці прогнозів, поточних і перспективних планів розвитку насінництва.

Результати навчання:

РН1. Використовувати методологію наукових досліджень, спеціальні методи та інструменти експериментальних досліджень, сучасні методи обробки даних для розв'язання складних задач агрономії.

РН2. Інтегрувати знання з різних галузей для розв'язання складних теоретичних та/або практичних задач і проблем агрономії.

РН3. Розробляти і реалізовувати економічно значущі виробничі і дослідницькі проекти в сфері агрономії з урахуванням наявних ресурсів та обмежень, технічних, соціальних, правових та екологічних аспектів.

РН4. Здійснювати пошук необхідної інформації та оцінювати її в науково-технічній літературі, аналізувати, обробляти та оцінювати цю інформацію.

РН5. Планувати і виконувати наукові і прикладні дослідження в сфері агрономії, аналізувати результати, обговорювати висновки.

РН6. Оцінювати та аналізувати сучасний асортимент мінеральних добрив, хімічних засобів захисту рослин, продуктів біотехнологій з метою розробки науково обґрунтованих систем їхнього застосування.

РН7. Розробляти та реалізовувати проекти екологічно безпечних прийомів і технологій виробництва високоякісної продукції рослинництва з урахуванням особливостей агроландшафтів та економічної ефективності.

РН8. Управляти робочими процесами, які є складними, непередбачуваними, приймати ефективні рішення оцінювати та порівнювати альтернативи, аналізувати ризики.

РН9. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами для обговорення результатів професійної діяльності, досліджень та інноваційних проектів у сфері аграрних наук та продовольства.

РН10. Здійснювати ефективне управління персоналом і ресурсами, забезпечувати професійний розвиток персоналу, об'єктивно оцінювати результати діяльності колективу та внесок його учасників до цих результатів.

РН11. Здійснювати бізнесове проектування та маркетингове оцінювання виконання і впровадження інноваційних розробок.

РН12. Добирати оптимальну стратегію господарювання в агрономії, у тому числі за нечіткості цілей і невизначеності умов.

РН13. Надавати консультації з питань інноваційних технологій в агрономії.

PH14. Виходячи із обсягу та видів робіт із насінництва і насіннезнавства, ґрунтово-кліматичних та ресурсних умов суб'єкту насінницької діяльності, керуючись законодавчими актами та інструкціями стосовно охорони довкілля і праці, розробляти систему заходів із охорони довкілля та праці для окремих технологічних заходів догляду за насінневими посівами та зберіганням насіння.

PH15. Аналізуючи наявну на ринках сучасну техніку та технології вирощування високоякісного насінневого матеріалу, виходячи із ресурсних можливостей суб'єкту насінницької діяльності, керуючись отриманими професійними знаннями та інноваційною інформацією визначати раціональний насінневий комплекс, техніку та технологію виробництва насіння.

PH16. Аналізуючи сучасні професійні та/або інформаційні технології і можливості суб'єкта господарювання, керуючись об'єктивною необхідністю, приймати рішення щодо впровадження відповідних інноваційних професійних та/або інформаційних технологій.

1. ОПИС ПРАКТИК

Навчальним планом підготовки студентів освітньо-професійної програми Насінництво і насіннезнавство ступеня вищої освіти магістр спеціальності 201 Агрономія денної форми навчання 2022 року набору передбачені наступні види практик (табл. 1).

Таблиця 1

Види, назви і обсяги практик студентів освітньо-професійної програми Насінництво і насіннезнавство ступеня вищої освіти магістр спеціальності 201 Агрономія денної форми навчання

№ з/п	Назва практики	Семестр	Обсяг практики	
			кредитів ЄКТС	годин
Науково - дослідна практика				
1.	Науково - дослідна практика	2	10,5	315

1.1. Науково - дослідна практика

Метою науково - дослідної практики є формування знань та умінь з наукових основ насінництва сільськогосподарських польових культур, а також з проведення сортового контролю для одержання високоякісного насіння у виробництві за інтенсивного застосування сортозаміни й сортооновлення; здатність майбутніх спеціалістів визначати відповідність якості зерна вимогам діючої нормативної документації, рівень якості, сортність.

Завдання науково – дослідної практики:

- поглиблення знань майбутніми фахівцями основних положень та методів з розмноження високоякісного сортового насіння;
- збереження в процесі розмноження усіх морфологічних ознак; біологічної чистоти й сортової якості, властивих цьому насінню і рослинам;
- формування високих урожайних і посівних якостей насіння спеціальними прийомами вирощування, збирання й післязбиральної обробки;
- засвоєння знань фактичного матеріалу про насінневу забезпеченість господарства;

–опанування структури насінницької галузі господарства і технологій вирощування сільськогосподарських культур;

–формування знань з реалізації насінневої продукції рослинництва, умов її зберігання та переробки;

–вивчення технології механізованих сільськогосподарських робіт;

–підготовка до самостійної роботи на посадах фахівців;

–поглиблення вміння працювати з фактичним матеріалом виробничої діяльності господарства й використовувати його для написання наукових робіт;

–знати організацію і технологію насінництва сільськогосподарських культур;

–опанування організації проведення державного та внутрішньогосподарського насінневого контролю.

–ознайомлення з досягненнями в галузі насінництва і насінневого контролю;

–ознайомлення з потенційною врожайністю районованих генотипів основних сільськогосподарських культур;

–ознайомлення з процесами збирання, очистки та зберігання врожаю сільськогосподарських культур.

–використання даних статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності;

–визначення посівних та сортових якостей насіння згідно з нормами стандарту;

–проведення видового та сортового прополювання.

Пройдення науково – дослідної практики сприяє формування компетентностей:

загальних:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК2. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК3. Здатність виявити, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК4. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК5. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

ЗК6. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

спеціальних:

СК1. Здатність керувати колективом, забезпечувати розвиток персоналу, толерантно сприймати соціальні, етичні та культурні відмінності.

СК2. Здатність аналізувати та оцінювати сучасні проблеми, перспективи розвитку та науково-технічну політику в сфері агрономії.

СК3. Здатність створювати нові технології та застосовувати сучасні технології агрономії, враховуючи їх особливості та користуючись передовим досвідом їх впровадження, розробляти наукові основи технологій вирощування сільськогосподарських культур.

СК4. Здатність оцінювати придатність земель для вирощування сільськогосподарських культур з урахуванням вимог щодо забезпечення кількості та якості продукції.

СК5. Здатність розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах на основі спеціалізованих концептуальних знань, що включають сучасні наукові здобутки у сфері агрономії.

СК6. Здатність презентувати результати професійної та наукової діяльності фахівцям і нефахівцям.

СК7. Здатність самостійно організувати та проводити наукові дослідження з використанням загальноприйнятих методів і стандартів ґрунтових і рослинних зразків.

СК8. Здатність до розробки та викладання у закладах вищої та фахової передвищої освіти.

СК9. Розробляти системи заходів охорони навколишнього середовища та праці під час роботи з насінневим матеріалом.

СК10. Володіти методами розробки, вдосконалення, складання найбільш ефективних екологічно орієнтованих та економічно доцільних заходів у насінництві.

СК11. Здатність використовувати знання та системний аналіз і узагальнення з метою забезпечення високої продуктивності суб'єктів насінницької діяльності при розробці прогнозів, поточних і перспективних планів розвитку насінництва.

Результати навчання:

РН1. Використовувати методологію наукових досліджень, спеціальні методи та інструменти експериментальних досліджень, сучасні методи обробки даних для розв'язання складних задач агрономії.

РН2. Інтегрувати знання з різних галузей для розв'язання складних теоретичних та/або практичних задач і проблем агрономії.

РН3. Розробляти і реалізовувати економічно значущі виробничі і дослідницькі проекти в сфері агрономії з урахуванням наявних ресурсів та обмежень, технічних, соціальних, правових та екологічних аспектів.

РН4. Здійснювати пошук необхідної інформації та оцінювати її в науково-технічній літературі, аналізувати, обробляти та оцінювати цю інформацію.

РН5. Планувати і виконувати наукові і прикладні дослідження в сфері агрономії, аналізувати результати, обговорювати висновки.

РН6. Оцінювати та аналізувати сучасний асортимент мінеральних добрив, хімічних засобів захисту рослин, продуктів біотехнологій з метою розробки науково обґрунтованих систем їхнього застосування.

РН7. Розробляти та реалізовувати проекти екологічно безпечних прийомів і технологій виробництва високоякісної продукції рослинництва з урахуванням особливостей агроландшафтів та економічної ефективності.

РН8. Управляти робочими процесами, які є складними, непередбачуваними, приймати ефективні рішення оцінювати та порівнювати альтернативи, аналізувати ризики.

РН9. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами для обговорення результатів професійної діяльності, досліджень та інноваційних проектів у сфері аграрних наук та продовольства.

РН10. Здійснювати ефективне управління персоналом і ресурсами, забезпечувати професійний розвиток персоналу, об'єктивно оцінювати результати діяльності колективу та внесок його учасників до цих результатів.

РН11. Здійснювати бізнесове проектування та маркетингове оцінювання виконання і впровадження інноваційних розробок.

PH12. Добирати оптимальну стратегію господарювання в агрономії, у тому числі за нечіткості цілей і невизначеності умов.

PH13. Надавати консультації з питань інноваційних технологій в агрономії.

PH14. Виходячи із обсягу та видів робіт із насінництва і насіннезнавства, ґрунтово-кліматичних та ресурсних умов суб'єкту насінницької діяльності, керуючись законодавчими актами та інструкціями стосовно охорони довкілля і праці, розробляти систему заходів із охорони довкілля та праці для окремих технологічних заходів догляду за насінневими посівами та зберіганням насіння.

PH15. Аналізуючи наявну на ринках сучасну техніку та технології вирощування високоякісного насінневого матеріалу, виходячи із ресурсних можливостей суб'єкту насінницької діяльності, керуючись отриманими професійними знаннями та інноваційною інформацією визначати раціональний насінневий комплекс, техніку та технологію виробництва насіння.

PH16. Аналізуючи сучасні професійні та/або інформаційні технології і можливості суб'єкта господарювання, керуючись об'єктивною необхідністю, приймати рішення щодо впровадження відповідних інноваційних професійних та/або інформаційних технологій.

2. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

2.1. Науково – дослідна практика

Тема 1. Загальна характеристика господарства.

Структура господарства (виробнича, організаційна, управлінська) та організація його діяльності. Функціональні обов'язки керівників та спеціалістів різних рівнів. Аналіз результативних показників діяльності підприємства.

Тема 2. Розмноження насіння.

Основні положення методів з розмноження високоякісного сортового насіння. Збереження в процесі розмноження усіх морфологічних ознак рослин. Біологічна чистота й сортова якість властива насінню і рослинам.

Тема 3. Система насінництва в господарстві.

Підбір сортів та гібридів. Визначення посівних якостей насіння. Підготовка земельних ділянок під насінневі посіви. Проведення сортових та видових прополок насінневих посівів.

Тема 4. Технологія вирощування сільськогосподарських культур.

Система передпосівного обробітку ґрунту. Підготовка насіння до сівби. Догляд за рослинами в період сходи – збирання. Розрахунки доз добрив та норм висіву. Збирання врожаю.

Тема 5. Формування урожайних і посівних якостей насіння.

Прийоми вирощування, збирання й післязбиральної обробки посівного матеріалу. Насіннева забезпеченість господарства. Структура насінницької галузі господарства і технологій вирощування сільськогосподарських культур. Реалізація насінневої продукції рослинництва.

Тема 6. Технологія механізованих сільськогосподарських робіт.

Самостійна робота на посадах фахівців. Фактичний матеріал виробничої діяльності господарства. Організація і технологія насінництва

сільськогосподарських культур. Організація проведення державного та внутрішньогосподарського насінневого контролю.

Тема 7. Післязбиральні роботи з насіннєвим матеріалом.

Досягнення в галузі насінництва і насінневого контролю. Потенційна врожайність районованих генотипів основних сільськогосподарських культур. Процеси збирання, очистки та зберігання врожаю сільськогосподарських культур, використання даних статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності. Визначення посівних та сортових якостей насіння згідно з нормами стандарту.

Залежно від професійного спрямування, наукових інтересів та особистих побажань студент повинен розробити конкретні висновки та обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення окремого напрямку роботи підприємства або впровадження певної інновації.

3. ВИМОГИ ДО БАЗ ПРАКТИК

Практика студентів Полтавського державного аграрного Університету (далі – Університету) проводиться на базах практики, які забезпечують виконання програм практики студентів освітньо-професійної програми Насінництво і насіннезнавство ступеня вищої освіти магістр спеціальності 201 Агрономія.

Базами практики можуть бути суб'єкти господарювання, незалежно від їх організаційно-правової форми та форми власності, фізичні особи, які проводять незалежну професійну діяльність, органи державної влади і місцевого самоврядування, громадські формування, об'єкти структурних підрозділів Університету, а також бази за межами України за умови забезпечення ними виконання у повному обсязі програм практики.

Науково - дослідна практика проводиться на базах практики. Підприємства (установи, організації тощо), що залучаються для проведення науково – дослідної та професійної практики студентів, повинні відповідати наступним вимогам:

- наявність структурних підрозділів, напрям діяльності яких відповідає спеціальності 201 Агрономія;
- здатність забезпечити виконання програми практики;
- забезпечення кваліфікованого керівництва практикою студентів;
- забезпечення належних умов для проходження практики на виробництві з дотриманням правил і норм безпеки праці, виробничої санітарії відповідно до законодавства;
- надання студентам на час проходження практики можливості працювати на штатних посадах, робота на яких відповідає програмам практики (за згодою керівника підприємства (установи, організації тощо) та за наявності відповідних вакансій);
- надання студентам права користуватися документацією, необхідною для виконання програми практики, з урахуванням політики конфіденційності підприємства (установи, організації тощо);
- можливість наступного працевлаштування випускників Університету (на загальних підставах, за наявності вакансій).

4. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИК

Організаційними заходами, що забезпечують підготовку та порядок проведення практики, є:

- розробка наскрізних і робочих програм практик;
- визначення баз практики;
- укладання договорів про проведення практики студентів між Університету та підприємствами (установами, організаціями тощо); розподіл студентів за базами практики;
- підготовка для баз практики інформації про обсяги, зміст, період проведення практики студентів, потреби в обладнанні та матеріалах тощо;
- призначення керівників практики;
- складання індивідуальних завдань на практику; проведення настановчих зборів студентам;
- підготовка звітної документації за результатами проведення практики; інші заходи.

Відповідальність за організацію та проведення практики покладається на ректора Університету. Загальну організацію практики та контроль за її проведенням в Університеті здійснює керівник виробничої практики навчального відділу, в інституті - директор, на кафедрах – завідувачі кафедр. Функції організаторів, керівників та учасників практики визначаються Положенням про проведення практики студентів.

Науково - дослідна практика студентів проводиться у виробничих умовах в період, що забезпечує можливість виконання студентами всіх видів робіт згідно програми практики. На початку практики керівник підприємства (установи, організації тощо) призначає керівника від бази практики, а також забезпечує проведення студентам-практикантам інструктажів з охорони праці, ознайомлення з правилами внутрішнього трудового розпорядку бази практики, порядком отримання документації та матеріалів. Керівником практики від бази практики повинен бути фахівець, який працює на постійній основі. Кількість студентів-практикантів, яка закріплюється за ним, не перевищує десяти осіб. На студентів-практикантів, які проходять практику на підприємстві (установі, організації тощо), розповсюджується законодавство України про працю та правила внутрішнього трудового розпорядку підприємства (установи, організації тощо). За наявності вакантних місць та за відповідності змісту роботи програмі практики, вони можуть бути зараховані на штатну посаду.

Організація проведення **професійної практики** студентів заочної форми навчання здійснюється з урахуванням наявності в них професійного досвіду. Студенти, які мають досвід роботи, стажувалися (не менше одного місяця) або працюють за обраним фахом, допускаються розпорядженням директора інституту до складання семестрового контролю з професійної практики без її проходження на підставі поданих підтверджуючих документів. Документами, які підтверджують відповідність займаної посади обраному фаху та наявність у студента відповідного практичного досвіду, є довідка з місця роботи чи стажування, засвідчена керівником підприємства (установи, організації тощо), або копія трудової книжки.

Студентам, які не працюють за фахом і не мають досвіду роботи за фахом, проводиться професійну практику згідно наказу ректора Університету. Проходження студентом професійної практики може здійснюватися за місцем роботи (без відриву від виробництва) за умови його відповідності вимогам програм практики та укладення договору про проведення практики студентів.

Керівник науково - дослідної та професійної практики від кафедри:

- розробляє методичне забезпечення практики студентів; забезпечує якість проходження практики студентів згідно з її програмою;

- розробляє та видає індивідуальні завдання студентам; контролює своєчасне прибуття студентів до баз практики; здійснює контроль за виконанням програми практики та термінами її проходження;

- проводить консультації щодо опрацювання та узагальнення зібраного матеріалу; перевіряє щоденники, звіти з практики та оцінює результати її проходження студентами; подає на кафедру звіт керівника науково – дослідної чи професійної практики;

- здійснює виконання інших функцій, визначених законодавством та внутрішніми нормативно-правовими актами Університету.

Керівник практики від бази практики:

- здійснює безпосереднє керівництво практикою студентів-практикантів згідно з програмою практики; знайомить студентів-практикантів із правилами внутрішнього розпорядку та контролює їх дотримання;

- повідомляє керівнику практики від кафедри про порушення студентом-практикантом трудової дисципліни та внутрішнього розпорядку; контролює ведення щоденника, підготовку звіту студентом-практикантом; після закінчення практики складає відгук-характеристику на кожного студента-практиканта, де дає оцінку проходження практики.

Студенти, які проходять науково-дослідну чи професійну практики, зобов'язані:

- з'явитися на настановчі збори з питань проходження практики та звітування за її результатами; пройти цільовий інструктаж з охорони праці; отримати документи для проходження практики; ознайомитися з програмою практики;

- отримати індивідуальні завдання у керівника практики від кафедри; своєчасно прибути на базу практики;

- дотримуватися правил охорони праці на підприємстві (в установі, організації тощо); виконувати завдання, передбачені програмою практики;

- підготувати звітну документацію з практики; своєчасно подати звіт з практики та захисти його перед комісією.

5. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИК І ОЦІНЮВАННЯ ЇХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Після закінчення періоду практики студенти звітують про виконання програми практики та індивідуального завдання. Форми звітності визначаються наскрізною та робочою програмами практики. До звітної документації відносяться щоденник практики, звіт з практики та інші.

За результатами проходження науково – дослідної практики студентом подається звіт з практики разом зі щоденником на кафедру для реєстрації та

керівнику практики від кафедри – для перевірки та оцінювання.

У щоденнику практики студент у хронологічному порядку відображає зміст виконаної ним роботи під час практики з коротким її аналізом. Щоденник практики обов'язково підписується керівниками практики. Вимоги до структури та обсягу звіту з практики наводяться у робочій програмі практики. Критерії оцінювання та схема нарахування балів з практики визначаються науково-педагогічними працівниками кафедри і вказуються у робочій програмі практики.

За підсумками науково - дослідної практики проводиться семестровий контроль у формі диференційованого заліку. Диференційований залік з практики виставляється протягом перших двох теоретичних тижнів після її закінчення головою комісії із захисту звітів з практики. Голова комісії підсумовує бали, нараховані керівником практики від кафедри та комісією із захисту звітів з практики.

Керівником практики від кафедри нарахування балів здійснюється на підставі:

- оцінки результатів проходження практики студентом, наданої у відгуку-характеристиці керівника практики від бази практики;
- оцінки якості оформлення і змістовності наповнення щоденника та звіту з практики;
- оцінки виконання інших матеріалів, передбачених робочою програмою практики.

Комісія із захисту звітів з практики нараховує бали за підсумками презентації студентом результатів проходження практики та відповідей на запитання членів комісії. Семестровий контроль з професійної практики студентів заочної форми навчання проводиться під час навчально-екзаменаційної сесії. Диференційований залік з професійної практики виставляється головою комісії із захисту звітів з практики. Нарахування балів з професійної практики здійснюється:

- комісією за результатами співбесіди зі студентом, який має досвід роботи, стажувався або працює за фахом;
- керівником практики від кафедри та комісією із захисту звітів з практики студенту, який не працює за фахом і не має досвіду роботи за фахом, на підставі оцінки результатів проходження практики, якості оформлення і змістовності наповнення щоденника та звіту з практики, презентації результатів проходження практики та відповідей на запитання членів комісії.

Підсумкова оцінка знань, умінь та навичок студентів, набутих на практиці, визначається за 100-бальною, 4-бальною шкалою та шкалою ЄКТС (табл. 3).

Таблиця 3

СИСТЕМА ОЦІНКИ

За 100-бальною шкалою	Рейтинг ЄКТС	За 4-бальною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно
1-34	F	

Підсумки практики обговорюються на засіданнях кафедр, конференціях, круглих столах та інших заходах, а загальні підсумки – на вченій раді інституту та Університету.